

Nr 126.

Av fröken **Nygren m. fl.**, *angående höjning av arvodena åt lärare vid fortsättningsskolorna.*

I 1946 års statsverksproposition, åttonde huvudtiteln, punkt 195, angående bidrag till avlöning åt lärare vid fortsättningsskolor, förordas viss höjning av arvodena till dessa lärare.

Från och med budgetåret 1944/45 har på förslag av 1941 års lärarlönesakkunniga en provisorisk reglering av anställnings- och avlöningsförhållandena genomförts för lärarinnor i huvsållsgöromål vid fortsättningsskolorna. I avlöningshänseende har detta icke inneburit någon höjning av minimiarvodet, 2 kronor 50 öre per undervisningstimme. Däremot tillerkändes dessa lärarinnor ålderstilllägg, vilka inarbetades i timarvodet på så sätt, att detta höjdes med 25 öre, sedan lärarinnan tillhört en arvodesgrupp minst tre år och därunder haft anställning minst 2 160 timmar. Timarvodet kan komma att uppgå till 3 kronor 25 öre.

Från och med budgetåret 1944/45 höjdes på förslag av lärarlönesakkunniga minimiarvodet för undervisning i manlig och kvinnlig slöjd från 1 krona 75 öre till 2 kronor 25 öre.

I anledning av motionen II:390 vid 1945 års riksdag förklarade riksdagen bland annat, att den förutsatte, att Kungl. Maj:t föranstaltade om en utredning angående provisorisk arvodesreglering jämväl för övriga lärare vid fortsättnings- och ersättningskolorna. Kungl. Maj:t uppdrog åt skolöverstyrelsen att verkställa denna utredning. Överstyrelsen har i samband med sina anslagsäskanden för nästa budgetår föreslagit en arvodeshöjning per timme för undervisning i allmänna ämnen och arbetskunskap (utom kvinnlig slöjd och hushållsgöromål) vid fortsättningsskolan med 75 öre och vid ersättningskola med 50 öre.

1941 års lärarlönesakkunniga ha i anledning av överstyrelsens förslag tillstyrkt, att minimiarvodet för undervisningstimme i fortsättningsskola vid undervisning i allmänna ämnen och i arbetskunskap (utom i kvinnlig slöjd och hushållsgöromål) höjdes med 50 öre. Samtidigt ha emellertid de sakkunniga föreslagit, att de olika timarvodena för undervisning i hushållsgöromål och i manlig och kvinnlig slöjd vid fortsättningsskola skulle höjas med 25 öre för undervisningstimme. En arvodesreglering, som icke omfattade dessa sistnämnda arvoden, komme nämligen enligt de sakkunnigas uppfattning att på ett mindre tillfredsställande sätt rubba den inbördes proportionen mellan de olika arvodesbeloppen. Mot de föreslagna förhöjda arvodesbeloppen för undervisning vid ersättningskolan ha de sakkunniga icke funnit anledning till erinran.

De sakkunniga anse, att den blivande utredningen rörande löneförmånerna

för fortsättningsskolans lärare icke kommer att försvåras av en nu genomförd arvodesförhöjning, som icke går utöver vad skolöverstyrelsen föreslagit.

I förut omnämnda punkt 195 har departementschefen förordat en höjning av arvodena i enlighet med lärarlönesakkunnigas förslag.

Två av de sakkunniga ha dock meddelat en från de sakkunnigas majoritet avvikande mening. Liksom de sakkunnigas majoritet finna de, att en arvodesreglering för fortsättningsskolornas timlärare skulle vara mindre tillfredsställande, om den icke omfattade jämväl arvodena för undervisning i hushållsgöromål och i manlig och kvinnlig slöjd. Till stöd för denna mening åberopas, att de sakkunniga ha vid utarbetande av sitt förslag den 11 december 1943 till provisorisk arvodesförhöjning för lärarinnor i hushållsgöromål och lärare i manlig och kvinnlig slöjd, vilket förslag tidigare omnämnts, tagit viss hänsyn till de för övriga lärare vid fortsättningsskola fastställda arvodena. Likaså ansluta de sig till sakkunnigmajoritetens uppfattning om den lämpliga relationen mellan arvodena för de olika lärargrupperna. Emellertid anses de av skolöverstyrelsen föreslagna arvodesbeloppen för lärare i allmänna ämnen och arbetskunskap (utom kvinnlig slöjd och hushållsgöromål) vara väl motiverade — det rör sig därvid om en höjning med 25 à 30 procent av de arvodesbelopp, som utgått oförändrade från och med år 1933. De tillstyrka sålunda bifall till skolöverstyrelsens förslag men föreslå samtidigt, att de olika arvodena för undervisning i hushållsgöromål och i manlig och kvinnlig slöjd höjas med 50 öre per undervisningstimme.

Skolöverstyrelsen har som motivering för sin höjning av minimiarvodena med 75 öre per timme för förut omnämnda undervisningstimmar vidare framhållit, att meningarna ej torde vara delade om att de nu utgående arvodena för lärare vid fortsättningsskolor måste anses såsom synnerligen låga. Som jämförelse nämnes bland annat, att arvodet för timlärare i läroämne i folkskola i lägsta ortsgrupp utgör omkring 3 kronor 75 öre per timme, varvid arvode även utgår för de timmar, som infalla på lov dagar. I högre folkskolorna är timarvodet i lägsta ortsgruppen i avrundat tal 3 kronor 60 öre för övningsämne, 3 kronor 85 öre för yrkesämne och 5 kronor för läroämne. Överstyrelsen framhåller, att tjänstgöringen i fortsättningsskolan bör göras ekonomiskt jämförbar med förhållandena i andra skolor. På senare år har det i åtskilliga fall visat sig svårt att erhålla för ifrågavarande undervisning kvalificerade lärare. Även ur rekryterings synpunkt är en höjning av arvodet därför synnerligen behövlig.

På grund av vad här anförts anse vi en arvodeshöjning av den storleksordning, som överstyrelsen föreslagit, vara berättigad och väl motiverad, men vi anse dessutom, att arvodena för lärarinna i hushållsgöromål och i manlig och kvinnlig slöjd böra undergå en höjning av 50 öre per undervisningstimme i enlighet med förslaget från de båda sakkunniga, vilka meddelat från sakkunnigmajoriteten avvikande mening.

Av följande tabell framgå de olika förslagen.

Undervisning	M i n i m i a r v o d e						
	vid fortsättningsskolan				vid ersättningsskolan		
	Nu- varande	Sövn- förslag	Depar- tements- chefens och majori- tetens av lärarlöne- sakkun- niga förslag	Minori- tetens av lärarlöne- sakkun- niga och motionä- rernas förslag	Nu- varande	Sövn- förslag	Depar- tements- chefens, lärarlöne- sakkun- nigas och motionä- rernas förslag
1. Allmänna ämnen	2: 50	3: 25	3: —	3: 25	1: 50	2: —	2: —
2. Arbetskunskap (utom kvinnlig slöjd och hushållsgöromål)	3: —	3: 75	3: 50	3: 75	—	—	—
3. Manlig eller kvinnlig slöjd	2: 25	2: 25	2: 50	2: 75	1: 25	1: 75	1: 75
4. Hushållsgöromål	2: 50	2: 50	2: 75	3: —	—	—	—
	—3: 25	—3: 25	—3: 50	—3: 75	—	—	—
	1	2	3	4	5	6	7

Vi vilja således förorda de minimiarvoden, som angivas i kolumnerna 4 och 7. Av kolumn 4 framgår, att det lägsta arvode, 3 kronor, som skulle utgå för lärarinna i hushållsgöromål, betydligt komme att understiga det, som föreslagits för undervisning i arbetskunskap (utom för kvinnlig slöjd och hushållsgöromål), 3 kronor 75 öre. Först efter 9 års tjänstgöring kan en skolkökslärarinna lön per timme komma att uppgå till det sistnämnda beloppet. Med hänsyn till den utomordentligt stora betydelse, som undervisning i hushållsgöromål har inom fortsättningsskolan, anse motionärerna den föreslagna arvodesplaceringen vara i lägsta laget.

Samtliga arvoden i kolumn 4 överstiga med 25 öre arvoden i kolumn 3, vilka ligga till grund för beräkning av ifrågavarande anslagspost, vilken föreslagits till 3 675 000 kronor. Vad ersättningsskolan beträffar, önska vi icke föreslå någon höjning av de förordade arvoden.

Enligt uppgifter, som av skolöverstyrelsen infordrades från statens folkskoleinspektörer, gällande budgetåret 1944/45, uppgick antalet undervisningstimmar i allmänna ämnen till 549 500, i arbetskunskap (utom i kvinnlig slöjd och hushållsgöromål) till 243 400, i hushållsgöromål till 454 000 och i slöjd till 63 400 eller sammanlagt till 1 310 300 undervisningstimmar. För en arvodeshöjning av 25 öre per timme skulle således erfordras 327 600 kronor. Med hänsyn till den fortgående inskränkningen av fortsättningsskolorganisationen genom centralise-

ring och övergång till åttaårig lärokurs torde dock ökningen, om den tillämpas från och med redovisningsåret 1946/47, kunna beräknas till i runt tal 290 000 kronor. Anslagskravet för bidrag till avlöning av lärare vid fortsättningsskolor skulle således behöva ökas från 3 675 000 kronor till 3 965 000 kronor.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställa vi,

att riksdagen till Fortsättningsskolor: Bidrag till avlöning åt lärare för budgetåret 1946/47 ville anvisa ett förslagsanslag av 3 965 000 kronor.

Stockholm den 19 januari 1946.

Hildur Nygren.

Gunnel Olsson.

Ragnhild Sandström.